

לעילוי נשמת
הרב הפ"ץ בן אסתר זצ"ל
פרשת פנחס

עלון חידושי תורה ושאלות מ **א'** ועד **ת'** על **פרשת השבוע** ועניינה דיומא ממפרשי ומדרשי חז"ל

התשובות מסודרות לפי סדר א-ב

בפרשה 168 פסוקים = **סם חיים**, **צבוע**

אמר לה נאי מלפא לדיביתיה: אל תתגראי מן הפרושיין, ולא ממי שאינן פרושיין, אלא מן הצבועין שדומין לפרושיין,

שמעשיהון כמעשה זמרי ומבקשיין שקר כפנחס. (סוטה כב ב)

בפרשה 6 מצוות עשה (ספר החינוך)

עשה: דיני נחלות • תמידין בכל יום • קרבן מוסף של שבת • קרבן מוסף בכל ראש חודש • קרבן מוסף ביום חג השבועות • שופר בראש השנה.

אמרתיו אעלה בתמר אחזה בסנסניו (שה"ש ז ט) **אעלה** ר"ת אתרוג ערבה לולב הדס. **אני אהביה** [אנהבי] **אהב ומשחרי ומצאני**. (משלי ח יז) **משחרי** ר"ת מצוות שבועות חג ראש השנה יום הכיפורים. **בצם** ר"ת באר ענן מן, וס"ת ונון. **משפתה** ר"ת מאכל שתייה תורה הודאה. **אשה** ר"ת אכילה שתייה הודאה. **מפתח** ר"ת מטר פרנסה תחיית המתים חיה (וילדת). **פשע** ר"ת פנים שלא עמדו. **אנשא** ר"ת אדם נשר שור אריה. **אשיש** ר"ת אורה שמחה יקר ששון. (רבינו אפרים)

פנחס הוא אליהו – אליהו ד' פעמים עולה לחשבון פינחס (52X4). וזהו שאמרו חז"ל פנחס זה אליהו. ולמה נחלק לד' ונקרא אליהו, לפי שטס כל העולם בד' פעמים, כדאיתא בפ"ק דברכות (ד ב). תנא: מיכאל – באחת, גבריאל – בשנים, אליהו – בארבע, ומלאך המות – בשמנה. ובשעת המגפה, באחת. (ילקוט האזוב) כתב הבן יהודע (ברכות שם) – גם בזה יובן בס"ד רמז הכתוב (משלי ל, כט) **שלושה המה מיטיבי צעד וארבעה מיטבי לכת**, והיינו שלושה רמז לשלושה טיסות של מיכאל וגבריאל, וארבעה של אליהו זכור לטוב: והנה **מיכאל** [101], אם תחלק מספר שמו לשני חלקים ישאר אחד [50/50] ונשאר [1], רמז כי טס כאחת, **וגבריאל** [246] אם תחלק מספר שמו ארבעה חלקים, שהוא כפל השתי חלקים שחלקת במיכאל, ישאר שתיים [246=4x61, 244=4x61] ונשאר [2], רמז שהוא טס בשתיים, גם **אליהו** [52] מספר בן [52], שהוא ארבעה פעמים [52=4x13] **אחד** [13], לרמז שהוא טס בארבעה, ולכן לעתיד יבשרנו ארבעה דברים, דכתיב (ישעיהו נב, ז) **משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אמר לציון מלך אלהיך**, הרי ארבע בשורות בזה אחר זה בהדרגות כנגד ארבע טיסות. **אליהו** – **בארבע** מרמז על פנחס אליהו נדב ואביהוא, כיון דנשמותיהם נתעברו בפנחס, ופנחס באליהו א"כ כולו איתגהו בהו ויש בו ארבע. (יכהן פאר)

איתא בפרקי דר"א (פרק כט) אמר לו הקב"ה, (אליהו) טוב אתה מאבותיך? עשיו בקש את יעקב להרגו, שנאמר **יקרבו ימי אבל אבי ואהרנה את יעקב אחי**. וברח מלפניו ונמלט, שנאמר **ויברח יעקב שדה ארם**. פרעה בקש להרוג את משה, וברח מלפניו ונמלט, שנאמר **ויברח משה מפני פרעה**. שאול בקש להרוג את דוד, וברח מלפניו ונמלט, שנאמר **ודוד ברח וימלט**. ללמדך שכל מי שהוא בורח נמלט. עמד אליהו וברח מארץ ישראל ונמלט, שנאמר **ויקם ויאכל וישקה**. (ושם) נגלה עליו הקב"ה ואמר לו, **מה לך פה אליהו**. **ויאמר קנא קנאתי**. אמר לו הקב"ה, לעולם אתה מקנא. קנאת בשמים על גלוי עריות, שנאמר **פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן**. וכאן אתה מקנא, חייך שאין ישראל עושיין ברית מילה עד שאתה רואה בעיניך. מכאן התקינו חכמים שיהיו עושיין מושב כבוד למלאך הברית, (שנקרא אליהו ז"ל מלאך הברית), שנאמר **ומלאך הברית אשר אתם תפצים הנה בא וגו'**. אלהי ישראל יחיש ויביא בחיינו משיח לנחמנו ויחדש לבבנו, שנא' **והשיב לב אבות על בנים**. ע"כ **לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום**. (כה יב) פסוק זה ראשו ל' וסופו מ'. מ"ל – כאן הבטיחו במקום מילה שם תהא מצוי. (ילקוט האזוב). כתב בעה"ט – **את בריתי שלום**. שלים כתיב והוא וי"ו קטיעא בפ"ג דקידושין כשהוא שלם. **ד"א** מתנה שלמה אני נותן לו י' מתנות במקדש י' במדינה (כי י"ד במלוי גימטריה כ) **ד"א** ו' קטיעא כי פנחס הוא אליהו וכן אליהו כתיב חסר וי"ו ויעקוב מלא ו' שנטל ו' מאליהו למשכון עד שיבא עם המשיח ויגאל את בניו וזהו יגל יעקב וישמח וישראל ישמח אותיות **משיח** שישמח לימות המשיח ויחזור הוי"ו ויהא אליהו שלם. תרגום יונתן – **בשבושא אימר ליה מן קימי האנא גזר ליה נת קימי שלם ואעבדיניה מלאך קיים ויחיי לעלמא למבשרא גאולתא בסוף יומיא**. פירוש שהוא מלאך החי נצח וככל דבר רוחני שאין שייך בו מיתה. כתיב (שופטים יג כ) **וישל מלאך ה' הנה מן הגלגל אל הפכים** וכי מלאך היה והלא פנחס היה ולמה קורא אותו מלאך אלא א"ר סימון פנחס שכשהו שהיתה רוחה"ק שורה עליו היו פניו בוערות כלפידים (ויקרא רבה א א). ודייק מדכתיב **בריתי שלום** היינו מלאכי השלום שאינו בהם לא קנאה ולא שנאה רק בשלום. וגם שמו יתברר נקרא שלום. כתב רבינו בחיי – ושמעתי שהמלה היא נוטריקון שלא למות. וזה מחזק קבלת רבותינו ז"ל כי פינחס זה אליהו. וכו מציינו בעצמו שאמר (מלכים א יט) **הח נפשי כי לא טוב אנכי מאבתי**. כלומר מאבותי שמתו. ומפני שמאס חיי העוה"ז נתן לו חיי העוה"ב ועלה בסערה השמימה. **שלם** ר"ת שיבוא לפני משיח, הו' קטיעא, כי לא יבוא ביום ו' הווא ע"ש. דאיתא בגמרא (עירובין מג ב) **כבר מונקטא להן לישראל שאין אליהו בא לא בערבי שבתות ולא בערבי יו"ט**, מפני הטורח. (אמרות ה) איתא בגמרא (בב"מ קי"ד א) **אשפטיה רבה בר אבוב לאליהו דקאי בבית הקברות של גוים אמר ליה: לא פהו הוא מר? מאי טעמא קאי מר בבית הקברות!** אמר ליה: לא מתני מר טהרות? דמנא, רבי שמעון בן יוחי אומר: קבריהן של נקרים אין מטמאין, שצאמר: **ואתן צאני צאן מרעיית אדם אתם**. אתם קרויין "אדם", ואין נקרים קרויין "אדם". מבואר דגם אחר שעלה לשמים אם יורד כאן בתורת בנ"א נתחייב במצות ואסור לו טומאה ככהן ולפי שהוא לא מת וחי לעולם נמצא שיש לו ברית כהונת עולם. (טעמא דקרא)

מציינו בגמרא כמה פעמים 'אמר ליה ההוא סבא', 'אשכחיה ההוא סבא' וכן 'ההוא סבא' – כתבו התוספות (חולין ו א) יש מפרשים דכל מקום שהוא מזכיר ההוא סבא – הוא אליהו. כתב רבינו יהודה החסיד – **סבא** בגימטריא **הוא אליהו** (63).

רמז באלפא ביתא מעשה נבוכדנצר וצדקיה – כ"ל מ' – מלך, נ' – נבוכדנצר, ס' – סימא, ע' – עניו, פ' – לפי שהגיד בפיו מה שראה בעיניו, צ' צדקיה, ק' ר' פנה עלי ופקה ראש ותלאה (איכה ג ה) [ונדרש באיכה רבה ג ב' על נבוכדנצר, דכתיב: ביה (דניאל ב' לח) [אנת] הוא ראשה די דהבא]. ש' ת' שם אותו תמיד, ארוחה היתה לו מעל שולחנו ששם תמיד לפני צדקיהו ארוחה, הרי שרמו חורבן הבית **מדבר הערבה (דברים ב ה) עד לימות המשיח שיחזור **דרך מדבר מואב**. (רבינו יהודה החסיד) ואיתא במדרש (שה"ש וטא ה ב) 'הרי זו לימי גוג ומגוג, שישראל עתידים להיות טמונים במערות ובמחילות, והקב"ה מרתיק עליהם. והקב"ה אומר לישראל **פתחי לי אחתי** (שה"ש ה ב) והם מסתכלים והמקום עושה להם נסים והם רואים את המשיח עומד בראש מדבר מואב ועמו ארבע מאות איש והמקום נותן להם גאולה. וכתוב **ונעבר דרך מדבר מואב** – מיד בנה של מואבית בא מלך, זה מלך המשיח'.**

ויבא פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח בידו. (כה ז) פנחס ראה ברוח הקודש שעליו מוטל לתקן שתי נפשות של יוסף ויתרו והיה צריך לתקן שני דברים הא' מצד יוסף על טיפין דאיזדריקי, והב' מצד יתרו שפיטם עגלים לעבודה זרה. וראה פנחס בזמרי במעשה עם כזבי והיה ע"ו דפעור. והנה גם נדב ואביהוא היה בהם מעין דוגמא שלא רצו לישא אישה ודומה לענין יוסף. והב' שהקריבו אש זרה ודומה ליתרו שהקריב לעבודה זרה לכן נתעברו בפנחס כדי שיהיה לו כח לתקן התיקון שלו ושלחם ביחד בפעם אחת. (חומת אנך בשם שבלת של לקט – מגורי האר"י ז"ל) רמז לדבר **ויקם מתוך גימטריא יתרו** (616) וכן **ויקם** גימטריא **יוסף** (156). (חומת אנך). אלישע ביקש מאליהו ויהי נא **פי שנים ברוחה אלי** (מ"ב ב ט) **נ"א** ר"ת נדב – אביהוא היינו ביקש מאליהו הוא פנחס דגם הכח של נדב ואביהוא ישארו אצלו. (תכלת מרדכי למהרש"ם)

שאלות

- א. **וּבְנֵי פְלוּא אֲלֵיָאֵב**. לשון רבים והוא מונה רק בן אחד. **וּבְנֵי אֲלֵיָאֵב נְמוּאֵל וְדָתָן וְאֶבְיָרָם הוּא דָתָן וְאֶבְיָרָם** (כו ה). מי היה הבן הנוסף לפלוא, ומדוע לא נמנה כאן.
- ב. מה הטעם שבכל פרשת המוספין כתיב **תְּמִימִם** לגבי עולות ולא לגבי שעיר החטאת.
- ג. **וַהֲיֵתָה לוֹ וּלְעִרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנֶת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא לֹא-לֵהֱיוֹ וַיִּכְפַּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**. (כו יג) כיצד טימא את עצמו פנחס בהריגת זמרי והרי אביו היה כהן ולכל הפחות כהן הדיוט הוא והוא מזהר על טומאת המת. ואם תאמר שלא נתכהן פנחס עד שהרגו לזמרי (זבחים קא ב) הרי מיום שמיני למילואים היה פנחס משוח מלחמה, שכן מונה שמחה זו בחמש שמחות שהיתה אלישבע אשת אהרון יתירה על האחרות שהיה בן בנה משוח מלחמה. [**חמש שמחות** היתה אלישבע יתירה על בנות ישראל: ביום שהוקם המשכן יבמה מלך משה רבינו **וַיְהִי בַיִּשְׂרוּן מֶלֶךְ**, אישה אהרון כהן גדול, בנה סגן אלעזר, בן בנה משוח מלחמה פנחס משוח מלחמה כדאשכחן במדין **אִתָּם וְאֵת פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן לִצְבָא** והוא המדבר אל העם **שָׁמַע יִשְׂרָאֵל אִתָּם קְרָבִים הַיּוֹם לְמַלְחָמָה עַל אִיבֵיכֶם**, ואחיה נחשון נשיא שבט, ואבילה על שני בניה נדב ואביהוא. (זבחים קב, א.)]
- ד. **וַיָּמַת נָדָב וְאַבְיָהוּא בְּהַקְרִיבֶם אֵשׁ זָרָה לְפָנָי? הֲנִהָה? (כו סא)** מה הטעם דבד' מקומות מזכיר הכתוב מיתתן של בני אהרון. ו**מִנְחָתָם וְנִסְפָּחָם לְפָרִים לְאֵילִים וּלְכִבְשִׁים בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטָם**. (כט לג) מה הטעם שביום השביעי נאמר **כְּמִשְׁפָּטָם** ובשאר הימים נאמר **כְּמִשְׁפָּטָם**.
- ו. בפרשתנו פסוק הנקרא מספר רב ביותר של פעמים במשך שנה במסגרת הקריאה בתורה. (לפחות 27 פעמים ובשנים מסוימות אפילו 35 פעמים) **וְרֵאִיתָה אֹתָהּ וַנֶּאֱסַפְתָּ אֶל עַמִּיךָ גַם אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר נֶאֱסַף אַהֲרֹן אַחִידָה**. (כו יג) פרש"י - **מָכָאן שְׁנַתְאָנָה מִשָּׁה לְמִיתָתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן** (ספרי). אהרון זכה לזה שכתרו כתר כהונה נתן לבנו בחייו, אבל משה רבינו לא זכה שבנו ממלא את מקומו, מה הפירוש **גַם אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר נֶאֱסַף אַהֲרֹן אַחִידָה**.
- ז. מה הטעם שאומרים בראש השנה קודם תקיעת שופר ז"פ **לְמַנְצַח לְבָנֵי קִרַח מִזְמוֹר**. **כָּל הַעַמִּים תִּקְעוּ קָף** (תהלים מז).
- ח. **שָׁמְעוּן וְלוֹי אַחִים כְּלֵי חָמֵס מְכַרְתִּיהֶם**. (בראשית ט ח) וכתוב **אֲחִלְקֶם בֵּינֵיכֶם וַאֲפִיצֵם בְּיִשְׂרָאֵל** (שם ז) פרש"י - **אֵין לָךְ עֲנִיִּים וְסוֹפְרִים וְיִמְלָמְדֵי תִיבּוֹקוֹת אֱלָא מִשְׁמְעוֹן**, כְּדִי שִׁיְהִיו נְפֻצִים. כי לוי נתפור בשנים עשר שבטים כדכתיב ביהושע, נמצא שמעון לבדו בלא לוי (רשב"ם). **חָמֵס רְמוֹז לְסוֹפְרִים וְיִמְלָמְדִים מִשְׁבֹּט שְׁמַעוֹן**.
- ח. **וַיִּרְא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וַיִּקָּם מִתּוֹךְ הָעֵדָה וַיִּקַּח רֵמֶת בִּידּוֹ**. (כה ז) פרש"י - **רָאָה מַעֲשֵׂה וַנִּזְכָּר הֶלְכָה**; אָמַר לוֹ לְמַשָּׂה: **מְקוּבְלֵנִי מִמָּךְ, הַבּוֹעֵל אַרְמִית - קָנְאִין פּוֹגְעִין בּוֹ**. אָמַר לוֹ: **קְרִינָא דְאַגְרָתָא אִיהוּ לִיהִוּוּ פְּרֻנְקָא!** מִיָּד וַיִּקַּח רֵמֶת בִּידּוֹ נְגוּמָר. (כתב הראב"ד (רמב"ם איסורי ביאה יב ד) במה דברים אמורים שקנאים פוגעים בו כשהתרו בו קודם לכן. כיצד הרג פנחס את זמרי והא לא התרה בו כלל.
- ט. **לִכְן אָמַר הֲנִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם**. (כה יב) איתא במדרש (במדבר רבה כא א) אמר הקב"ה, **בְּדִין הוּא שִׁטּוֹל שְׁכֵרוֹ**. לכאורה וכי יש שכר שאינו מגיע בדין? ועוד דהא קי"ל (קידושין לט ב) שכר מצווה בהאי עלמא ליכא.
- י. מספר הדורות משניתנה כהונה לפנחס עד שנסתלק אביתר ונתינה כהונה לצדוק. רמוז בפסוק **לִכְן אָמַר הֲנִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם**. (כה יב)
- כ. מספר השנים שזכה יהושע להנהיג את ישראל. רמוז בפסוקים: **יִפְקֹד? הֲנִהָה? לְהִיָּה הַרוּחַת לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה**. **אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יִצְיִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֵדוֹת יְהוָה כִּצְאֹן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֵעָה** (כו זז).
- ל. שלוש ברכות שלא מברכים עליהם בימים שני רביעי ושישי.
- ל. איזה תאריך בשנה לא יכול לחול בארבעה מימי השבוע, בימים בדו"ז.
- מ. בְּנֵי בְנִימֵן לְמִשְׁפַּחָתָם לְבָלַע מִשְׁפַּחַת הַבְּלַעִי לְאִשְׁבַּל מִשְׁפַּחַת הָאֲשֻׁבָּלִי לְאַחִירָם מִשְׁפַּחַת הָאֲחִירָמִי. לְשִׁפּוֹפִם מִשְׁפַּחַת הַשּׁוֹפְמֵי לְחֹפִם מִשְׁפַּחַת הַחֹפְמֵי. (כו לח) כאן מונה חמשה בנים והם: בלע אשבל אחירם שפופם וחופם. ואילו בפרשת ויגש נמנו עשרה בנים: **וּבְנֵי בְנִימֵן בָּלַע וְכָכָר וְאִשְׁבַּל גְּרָא וְנַעֲמָן אַחִי וְרֵאשׁ מָפִים וְחָפִים וְאַרְדָּה**. (בראשית מז א)
- נ. **אֵלֶּה מִשְׁפַּחַת הָרְאוּבֵנִי וַיְהִיו פְּדֻיָהֶם שְׁלֹשָׁה וָאַרְבָּעִים אֵלֶּף וּשְׁבַע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים**. (כו ז) מה הטעם שנתווספו האותיות ה' ו-י' שהן שמו של הקב"ה בתחילה וסוף שם השבט בשנית רק בראובן שמעון וזבולון. **הָרְאוּבֵנִי הַשְּׁמַעֲנִי הַזְּבֻלֹנִי**.
- נ. **חָנוּךְ מִשְׁפַּחַת הַחֲנֹכִי לְפְלוּא מִשְׁפַּחַת הַפְּלֹאִי** (כו ה) פרש"י - **לְפִי שִׁקְיוֹ הָאֲמוֹת מִבְּיַן אוֹתָם וְאוֹמְרִים: מַה אַלּוֹ מִתְּחִסְיוֹן עַל שְׂבָטֵיהֶם? סְבוּרִין הֵם שְׁלֹא שְׁלֹטוֹ הַמְצָרִים בְּאֲמוֹתֵיהֶם? אִם בְּגוֹפָם הִיוּ מוֹשְׁלִים, קַל וְחִמָּר בְּנִשְׁוֹתֵיהֶם. לְפִיכָף הֵטִיל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמוֹ עָלֵיהֶם, הֵ"א מִצַּד זֶה וַיִּוֹ"ד מִצַּד זֶה, לֹמַר: מַעִיד אֲנִי עָלֵיהֶם שֶׁהֵם בְּנֵי אֲבוֹתֵיהֶם (שֶׁהַש"ר ד, יב-פסדר"כ בשלח). וְזֶה הוּא שְׁמִפְרָשׁ עַל יְדֵי דָוִד: **שְׂבָטֵי יְהוָה עֵדוֹת לְיִשְׂרָאֵל** (תהלים קכב, ד) הַשֵּׁם הַזֶּה מַעִיד עָלֵיהֶם לְשָׁבָטֵיהֶם. לכאורה היה צריך לכתוב קודם **י' ואח"כ ה'** הוא **יְהוָה** שמו יתברך, מדוע הפך הסדר.**
- ס. **וַיַּעֲמֵד פִּינְחָס וַיַּפְלֵל** (תהלים קו ל) אמר רבי אלעזר **וַיַּתְּפַלֵּל** לא נאמר אלא **וַיַּפְלֵל** מלמד כביכול שעשה פלילות עם קונו בקשו מלאכי השרת לדחפו אמר להן הניחו לו קנאי בן קנאי הוא משיב חימה בן משיב חימה הוא. מה הטעם שביקשו מלאכי השרת לדחפו, והרי הוא פעל להצלת כלל ישראל.
- ע. **פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּקְּנָאוֹ אֶת קְנָאִתִּי בְּתוֹכָם וְלֹא כְלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּקְּנָאִתִּי**. (כה יא) לכאורה מהו השבח ששיבחה התורה את פנחס שהשיב את חמת הקב"ה מישראל, זה היה יפה אילו לא נפל איש מישראל, אבל עכשיו שנפלו כ"ד אלף מישראל על עוון זה למה נאמר (כה יג) **וַיִּכְפַּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**.
- פ. **לְחֻצְרוֹן מִשְׁפַּחַת הַחֲצֻרוֹנִי** (כו ו) מה הטעם דכתיב אצל בני ראובן **מִשְׁפַּחַת הַחֲצֻרוֹנִי** בכתב מלא, ואצל בני יהודה כתיב (כו כא) **וַיְהִיו בְּנֵי פְרָזֶץ לְחֻצְרוֹן מִשְׁפַּחַת הַחֲצֻרוֹנִי** בכתב חסר.
- צ. מספר הקרבנות הקרבים בז' ימי הפסח.
- ק. **וַיַּדְבֵּר מֹשֶׁה אֶל יְ-הוָה לֵאמֹר**. (כו טו) איתא במדרש (ספרי זוטא) אין בכל התורה כולה **וַיַּדְבֵּר מֹשֶׁה אֶל יְ-הוָה לֵאמֹר**, א"ל הודיעני אם אתה ממנה תחתיו. וכן כתב בעה"ט: **אֵין פְּסוּק אַחַר כֹּזֵה בְּתוֹרָה, אִ"ל לֹא תִזְכּוֹר כִּמְהָ וַיַּדְבֵּר שְׁדַבְּרָת אֵלֶי**. מהו מספר הפעמים שכתוב בכל התורה **וַיַּדְבֵּר יְ-הוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר**.
- ר. מה הטעם דבכל ימות החג כתיב בהו **וּבַיּוֹם הַשְּׁנַי וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי** אבל בשמיני כתיב **בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי** בלי ו' החיבור.
- ש. **אֲשֶׁר הָיָה דָבָר יְ-הוָה אֵלָיו בַּיּוֹם יְאִשְׁיָהוּ בֶן אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה בְּשִׁלְשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה לְמָלְכוֹ**. (ירמיהו א ב) מה הטעם שהזכיר את יאשיהו ולא הזכיר את המלכים יהואחז ויהויכין שגם היו בתקופת הנביא ירמיהו, כמה זמן הם מלכו.
- ת. **כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֲלֵה תְּמִיד** (כח ג). מספר התמידין שהיו קרבים בשנה, וכנגדם מספר הימים שהתינוק יונק מאמו.

תשובות

- א. און בן פלת היה בן נוסף של פלוא, והטעם שלא נכתב כאן לפי שעשה און תשובה (כדאיתא בסנהדרין קט ב) לא רצה לכוללו כאן עם אליאב בניו שנבלעו, ורק רמזו במה שכתב **וַיִּבְנֵי בלשון רבים**. (טעמא דקרא) *
- ב. בן נח שהקריב בעל מום הקרבן כשר, [אם אינו מחוסר אבר] הו"א דאם אין להם תמים יקריבו על כל פנים בעל מום כדין קרבנות בן נח, קמ"ל. וזה שייך רק בקרבנות עולה, לפי שאין בן נח מקריב אלא עולה אבל בחטאת פשיטא שצריך תמים, וכבר נאמר בפרשת אמור דבעל מום פסול. ועי"ל לרבי עקיבא קרבן בעל מום אם עלה למזבח לא ירד. סד"א אם אין להם תמים יקריבו על כל פנים בעל מום שהרי הותר בדיעבד, וזה דוקא בעולה שלא באה לכפרה אבל חטאת שבאה לכפרה ואין באה בנדבה פשיטא שאי אפשר להביאו. (טעמא דקרא)
- ג. גוסס ומפרכס היה ולא היה מטמא לא הוא ולא האישה. (הרא"ש, דעת זקנים)
- ד. ד' דברים עשו בני הארון ולפיכך מתו ובכולן כתיב בהם מיתה, על שהיו שתויי יין ועל ידי שהיו מחוסרי בגדים ומה היו חסרין מעיל שכתוב בו מיתה ועי"ל שנכנסו בלא רחיצת ידים ורגלים ועל ידי שלא היו להם בנים וי"א ע"י שלא היה להם נשים. (ויקרא רבה כ ט) (פרדס שמאי) *
- ה. הושענא רבה הוא גמר הדין של כולם כדאיתא בזוהר לפיכך נאמר **כאן פּמִשְׁפָּטָם**. (טעמא דקרא) *
- ו. **וְאִמְרַתְּ לָהֶם זֶה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לִי-הִנֵּה כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֲלֵה תְּמִיד**. (כח ג) ראש חודש החל ביום חול – קוראים אותו פעמיים (פעם אחת לכהן ופעם שניה ללוי). ראש חודש טבת היוצא בחנוכה ביום חול – קוראים אותו פעם אחת (מחלקים לשלושה קוראים והרביעי את קורבן היום בפרשת נשא) וכן בקריאה הרגילה של פרשת פינחס.
- ז. זכות כל ישראל תלויה בך לעולם. דאמרו חז"ל (בב"ב קטז א) כל המניח בן כמותו כאילו לא מת, כי יש לו זכות במצוות הבן לאחר מיתתו, ומשה לא היה זקוק לזה כי על ידו קיבלנו את התורה וכאילו לא מת וזה הביאור ו**נִאֲסַפְתָּ אֶל עַמִּיךָ גַם אֶתְּהָּ** דהגם שאין לך בן הממלא מקומך מ"מ תמות **כְּאִשֶׁר נִאֲסַף אֶהְרֹן אֶחִיךָ** לפי שזכות כל ישראל תלויה בך לעולם. (כתב סופר עה"ת)
- ז. ז' פעמים מופיע **אֶל-לֵהִיִּם** במזמור, ויכוין שעל ידי התקיעות ימתקם. וכן לפי שמנין התיבות שיש בו (ז"פ) כולל הפסוקים שאומרים **מִן הַמִּצֵּר קָרָאתִי יְיָ** ועד **וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמַדְּנִי** (ר"ת קר"ע שט"ו) הם תקפ"ז תיבות והוא בגימטריא שופר עם הכולל. (טעמי המנהגים) *
- ח. חזנים מלמדים סופרים ר"ת **תְּמִס**. (רבינו אפרים).
- ח. חבר אין צריך התראה (סנהדרין מא א) מאחר והחוטא היה נשיא שבט שמעון שהיה חבר לא בעינן התראה. (אמרי שפר)
- ט. טעם פנחס טעם מיתה שהרי פרח נשמתו וכעת אין לו מיתה אחרת שהרי פנחס הוא אליהו. נמצא שאצל כל אדם אי אפשר לתת לו שכר בעוה"ז לפי שהוא מת לבסוף, אבל לפנחס שפיר אפשר לתת לו שכרו גם בעוה"ז כי הוא חי לנצח. (תנוכת התורה) וכבר הגיע עת מתן שכרו (קול שמחה) *
- י. י' דורות משניתנה כהונה לפנחס עד שנסתלק אביתר וניתנה כהונה לצדוק, דכתיב (ד"ה א ה) **אֶלְעָזָר הוֹלִיד אֶת פִּינְחָס פִּינְחָס הוֹלִיד אֶת אֲבִישׁוּעַ** ו**אֲבִישׁוּעַ הוֹלִיד אֶת בְּקִי** ובקי הוליד את עזי. ועזי הוליד את זרחיה וזרחיה הוליד את מריות. מריות הוליד את אמריה ואמריה הוליד את אחיטוב. ואחיתוב הוליד את צדוק וצדוק הוליד את אחימעץ. **שְׁלֹשׁ** כתיב לו זעירא וכתובה כמו י'. (רבינו אפרים) *
- כ. כ"ח שנים זכה יהושע להנהיג את ישראל – כמנין התיבות בתפילתו של משה רבינו: **יִפְקֹד-י-הֲנֵה-אֶל-לֵהִי הַרוּחַת לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה. אֲשֶׁר יֵצֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֶיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֵדָת י-הוָה כְּצֵאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֵעָה**. (רבינו אפרים) וכן לפי שבלק שלא לבלעם כ"ח מיני קסמים והעבירים יהושע מישראל. (מגלה עמוקות פרשת בלק דרוש ו)
- ל. לא בד"ו פסח - יום ראשון של פסח לעולם לא יחול בימים שני, רביעי ושישי, שכן מספר הימים מפסח עד ראש השנה הוא קבוע – 163 ימים, שהם 23 שבועות ועוד יומיים. ממילא לא יהיו בימים הללו ברכות של אכילת מצה, מרור, ברכות ההגדה. (הלכות פסוקות הל מועד עמוד קפז) *
- ל. ל' בחשוון לא יכול לחול בימים בדו"ל. ביום שישי הוא לא יכול לחול כיוון שבסוגי השנים בהן כ"ט בחשוון נופל ביום חמישי – אין את התאריך ל' בחשוון. לעומתו, כל חודש כסליו, למעט ל' בכסליו, הם תאריכים שיכולים לצאת בכל יום בשבוע מלבד יום אחד. כך, א' בכסליו לא יכול לחול רק ביום ז', ב' בכסליו ביום א' וכן כסליו שלא יחול ביום ז'. ל' בכסליו לא יחול בימים אד", כמו ראש השנה – כיוון שבכל סוגי השנים שבהן כ"ט בכסליו חל בימים ג' וה' אין תאריך ל' בכסליו. (ביאור הלכה אורח חיים תכח ד"ה)
- מ. מתו נעמן וארד בלא בנים ויבם בלע את נשותיהם וקרא שם בניו נעמן וארד ע"ש המתים, ונחשבו בין בני בנימין מצד היבום להקים שם המת, והם באמת בני בלע. ובלע ובכר הוא שם אחד. אחי וראש הוא שם אחד, אחי ראש ר"ל אחי רם, כי ראש ורם ענין אחד. וגרא לא היה למשפחה בפ"ע. (מלבי"ם). לְשִׁפּוֹסִים – הוא 'מִפִּים' (רש"י).
- נ. נזופים היו ראובן ושמעון – ראובן בלבל יצועי אביו, שמעון במעשה זמרי, ובזבולון משום שהוא הולך כמה פעמים במקום סכנה. (הזקוני) *
- נ. נשים היו צנועות יותר מאנשים ואיתא במדרש (שמות רבה א כח) 'ומנין שלא נחשדו על הערוה שהרי אחת היתה ופרסמה הכתוב שנאמר (ויקרא כד, יא) **וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית בַּת דָּבָרִי לְמִשְׁחַת דָּן**. ואילו אצל האנשים נאמר (במדבר יא א) **בָּכָה לְמִשְׁפַּחְתִּי** על עסקי משפחות על עריות הנאסרות להם. לכך נתן הקב"ה אות ה' של האישה תחילה. (מ.ש.ת.)
- ס. סכנה היא שנכנס לתוך כ"ד אלפי איש משבט שמעון ורצו להרגו – ובכך עבר על הציווי (דברים ד טו) **וְנִשְׁמַרְתֶּם מֵאֵד לְנַפְשֵׁיכֶם**. וקי"ל ספק נפשות להקל, ולא היה זה כדי להציל את עצמו מחטא. (באר בשדה) א"נ לפי שהקשה לדבר אל השי"ת שאמר לפניו 'רביש"ע על אלו יפלו כ"ד אלף מישראל'. (סנהדרין פב ב - מהרש"א שם)
- ע. ערב רב שהתחתנו עם נשי שבט שמעון הם מתו במגיפה זו, ומבני ישראל לא נפל איש. וזהו שכתוב **וְלֹא כָלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְיָתִי**. שכיפר על בני ישראל שלא נפלו, ואלו שנפלו היו מן הערב רב, שעבדו ע"ז ממש, וישראל נכשלו רק בבעל פעור שהיו סבורים שבוזה הם מבזים את הפעור ואין בוה עון, ועל כך כיפר פנחס במעשהו ולא מתו. (מעם לועז בשם הזוהר) *
- פ. פגומים ופסולים היו בניו של חצרון בן יהודה לפי שירחמאל בנו לקח אשה גויה (כדאיתא בירושלמי סנהדרין פ"ב ה"ג) ואף שמסתמא גיירה מכל מקום כיון שלא נתגיירה לשם שמים הוי בנים פגומים ונפסלו ממלוכה לכך נכתבה משפחתו חסרה. (טעמא דקרא) *
- צ. צ"א קרבנות – י"ג קרבנות ליום הפסח, הרי לז' ימי הפסח צ"א קרבנות, בגימטריא **אמן**, לומר לך כל העונה **אמן** אמן אחר הברכות כאילו הקריב כל הקרבנות. (רבינו אפרים)
- ק. קע"ה פעמים כתוב בכל התורה כולה **וַיְדַבֵּר י-הוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר**. וכאן זו הפעם היחידה בתורה שנאמר **וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל י-הוָה לֵאמֹר**. כתב בספר 'שרשרת זהב' אנו יודעים שדיבור הוא לשון קשה ואמירה לשון רכה, ומשה רבינו היה לו כח לקבל מהקב"ה לשונות קשים של "דיבור" ולהמתיק אותו לישראל בלשון "אמירה" אולם כאן משה שמע **עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה** וגו' ו**רָאָה אֶת אֲרִיץ כְּנָעַן** וגו', וצריך העם למנהיג אחר, אמר משה רבינו שאולי המנהיג החדש לא יוכל להמתיק מדיבור אל אמירה, וזה כוונת בעל הטורים "לא תזכור כמה וידבר שדיברת אלי", שאני הצלחתי להמתיק את הדיבור שדיברת אלי לאמירה. (קב ונקי) *
- ר. רגל בפני עצמו הוא היום השמיני בשונה משאר ימי חג הסוכות שנאמר בהם **וּבַיּוֹם** עם ו' החיבור לענין **פז"ר קש"ב**. פייס בפני עצמו [בכל פרי החג לא היו מטילים פייס איזה משמר יקריב, בשמיני עצרת היו מטילים פייס], זמן בפני עצמו [שמברכים בו שהחינין], רגל בפני עצמו [שאיין יושבים בסוכה], קרבן בפני עצמו [שאינם מקריבים בו שישה פרים כפי הסדר היורד של פרי החג, אלא פר אחד], שירה בפני עצמו [שהלויים אומרים בו שירה על המוסף שלא מענין השירה של חג הסוכות], ברכה בפני עצמו [נוסח הברכה אינו כבחג הסוכות אלא מיוחד לשמיני עצרת]. (סוכה מז א)
- ש. שלושה חודשים בלבד מלכו יהואחז ויהויכין לפיכך לא הזכירם. וכל זמן שהיה יאשיהו על כסא מלכותם של יאשיהו ובניו נמשכה נבואת ירמיהו. (אברבנאל) *
- ת. תש"ל תמידין קרבים בשנה - **תְּמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם** ר"ת **תש"ל**. וכן תש"ל ימים תינוק יונק מאמו שהם שתי שנים. (רבינו אפרים)

מקורות / חידודון *

א. **וכן כתב המלבי"ם** - לפלוא היו לו עוד בנים כי י"א שאון בן פלת היינו בן (פלא) [פלאו], ופה לא חשב רק אליאב להזכיר ענין דתן ואבירם, לכן אמר ובני בלשון רבים כאלו יאמר ובני פלוא אליאב וגו', כמו שבארתי זה בפ"ד בכל הספר. (וכ"כ החוקוני בפרשת קרח)
איתא בגמרא - דתן שעבר על דת אל, אבירם שאיבר עצמו מעשות תשובה, ואון שישב באנינות, פלת שנעשו לו פלאות, בן ראובן בן שראה והבין.
אמר רב: און בן פלת לא מכח עצמו עשה תשובה, אלא **אשתו הצילתו, אמרה ליה** [לו]: **מאי נפקא** [מה יצא] **לך מינה** [מקטטה זו?] **אי מר רבה** [אם זה, משה, הוא הרב] — **תהיה אנת תלמידא** [אתה התלמיד], **ואי מר רבה** [אם זה, קרח, הוא הרב] — **תהיה אנת תלמידא** [אתה התלמיד], ולשם מה לך לרבי? **אמר לה:** **מה אעביד** [מה אעשה]? **הואי** [הייתי] **בעצה ואשתבעי לי בהדיהו** [ונשבועתי עמם] שאהיה עמם בכל דבר. **אמרה ליה** [לו]: **ידענא דכולה כנישתא קדישתא נינהו** [יודעת אני שכל העדה קדושה היא], **דכתיב** [שנאמר]: **פי כל העדה פלם קדשים** [במדבר, טז, ג], ונזהרים הם בצניעות. **אמרה ליה** [לו]: **תוב, דאנא מצילנא לך** [שב, שאני מצילה אותך]. **אשקיתיה חמרא וארויתיה, ואגניתיה גואי** [השקתו יין ושכרתו, והשכיבה אותו בפנים]. **אותבה** [התיישבה] **על בבא** [שער פתח הבית], **וסתרתה למזיה** [ופרעה את שערותיה] כמתרחצת. **כל דאתא חזיה הדר, אדהכי והכי אבלעו** [מי שבא ראה אותה וחזר לאחוריו, ובין כך וכך נבלעו להם אנשי קרח], וניצל און בן פלת. (סנהדרין ק"א).

והאלשיך כתב – שקראו בלשון רבים מפני שבן כשר אף שהוא אחד נחשב לאביו כבנים רבים.
ד. ר' מני דשאב ורבי יהושע דסכנין ור' יוחנן בשם ר' לוי אמרו בשביל ד' דברים מתו בני אהרן ובכולן כתיב בהם מיתה על שהיו שותיין ויין וכתביב בו מיתה שנאמר ויקרא י' ט יין **ושכר אל תשת** ועל ידי שהיו מחוסרי בגדים וכתביב בו מיתה שנאמר שמות כח, **מג והיו על אהרן ועל בניו** ומה היו חסרין מעיל שכתוב בו מיתה שנאמר שם, **לה והיה על אהרן לשרת** וע"י שנכנסו בלא רחיצת ידיים ורגלים שנאמר שם ל, **כא ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימותו** וכתביב שם, **כ בבאם אל אהל מועד ירחצו מים** ועל ידי שלא היו להם בנים וכתביב בו מיתה הה"ד במדבר ג, **ד וימת נדב ואביהוא** [וגו'] **ובנים לא היו להם** [אבא חנין אומר ע"י שלא היה להם נשים דכתיב ויקרא טז, **ו וכפר בעדו ובעד ביתו** ביתו זו אשתו. (ויקרא רבה כ ט)

ה. בכל הימים כתיב **בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּט** ובשביעי כתיב **בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּטָם**, **לפי שהוא סוף הרגל וגמר החג, לומר לך זהו משפטם של שבועת הימים, ובקרבנות שמיני בְּמִסְפָּרָם כְּמִשְׁפָּט**, עשאן משפט חלוק לעצמן, ומאהי טעמא מזכירין אותו בתפלה בשמו המיוחד שמיני העצרת, וגם לכמה ענינים נחשב כרגל מיוחד לבד לענין תשלומין דראשון כפי שיתבאר בדרשה הבאה. – והנה בכל התירוצים לא יתיישב יפה הלשון הכא והתם, כי לפי משמעות לשון הכא והתם מוסב על שמיני שחג ועל שביעי של פסח, ובאמת המובן בכאן התם בשבועת הימים של חג עצמו, ומצאתי שבנוסחא ש"ס כת"ל הגירסא בכלולה כתיב וכו' ובהאי כתיב וכו', והפ"י בכולה – **והפ"י** בכולה – **הוא** [הוא] **על ה' חג, ובהאי** – הפ"י ביום השמיני, והיא גירסא יפה ומכונה מאוד. (תורה תמימה)
ז. איתא במסכת סופרים - **ובראש השנה אומר: פל העמים תקעו כף... עלה אלהים בתרועה ו-הנה בקול שופר**. בשעה שהקב"ה עולה לישב על כסא הדין בראש השנה, לדין הוא עולה. הדא הוא דכתיב: **עלה אלהים בתרועה**. וכיון שישאל נטלין שופרותיהן ותוקעין, מיד **י-הנה בקול שופר**. מה הקב"ה עושה? עומד מכסא הדין ויושב על כסא רחמים, ומתמלא עליהם רחמים, והופך להם מדת הדין למדת רחמים. אימתי? בראש השנה, בחדש השביעי באחד לחודש. (פרק יט הלכה ב). וי"א שהוא מעין שיר של יום ביום ראש השנה שהוא יום המלכת הקב"ה על העולם. א"נ **וכני קרח לא מתו** (במדבר כו יא) מאחר והרהרו תשובה בליבם (במדבר רבה, יח). לרמוז שאין דבר העומד בפני התשובה, וליצר הרע יש שבעה שמות (סוכה נב א), הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך המות (בב"ב טז א).

בפרק מ"ז תיבות. 77X7 = 539, מפסוק **מן המצר** עד **וימשפטיה למדני** 48 תיבות ס"ה 587 (שופר עם הכולל).
ט. כל המזכה את הרבים אין חטא בא לידו (אבות ה יח) היינו בשוגג **רגלי חסידיי ישמר** (ש"א ב ט) הא מזיד אפשר בא לידו, הטעם דאין חטא בא על ידו פרש"י – שלא יהיו הוא בגיהנם ותלמידו בגן עדן, משמע מזיד נמי אין בה לידו, דשוגג לא שייך גיהנם, וכי תימא הא סם המות כרוך בעבירה ומה לי שוגג מה לי מזיד, י"ל כשהוא מזיד מעורר כח הטומאה ושורה על מוחו עון ומזהם נפשו משא"כ בשוגג. זכות הרבים של פנחס אין לחשוש שיחטא. (תיבת גמא) **א"נ** ק"ל ששכירות משתלמת אלא לבסוף ועל כן לאחר מותו של האדם מקבל הוא את שכרו, ושכרו של פנחס היה שלא ימות לעולם אם כן בדין הוא שיטול שכרו. (פרפראות לתורה)

י. **שלים** בגימטריא **פינחס נולד מהול**. (עם הכולל 380). לכך כתיב ב' לפי שהרג לזמרי שהיה נשיא על חמשה משפחות שמעון **ימואל וימין ואהד ויכין וצחר**. ולכזבי שהיתה בת ראש אומות חמשה, **אוי רקם צור חור רבע**, הרי בין שניהם י' לכך כתיב ב'. (רבינו אפרים).
ע. ואמר רבי שמעון, ראויים היו ישראל להיות משמדים באותה שעה, פ"ט לזה שהקדים פנחס למעשה הנהו ושהוא שפך את ה'לגו. והו שכתוב פינחס בן אלעזר בן אהרן הפנהו לשיב וגו'. דבר אחר פינחס בן אלעזר וגו' - אמר רבי שמעון, בן בן פעמים, פ"א להשלים האבדה. (זהר פרשת פנחס – מתורגם)
ג. **א"נ** לפי שאלו **הראובני, השמעוני, הנבולני**. היו צריכין לשני עדים יותר מזולתם. כי ראובן נכשל במעשה בלעה, ושמעון יצא ממנו זמרי, ונראין הדברים שכ"ד אלף שנפלו רובם משמעון והחיסרון שבמספר שבט זה יוכיח. **זבולן לחוף נימים**, (בראשית מט יג) וארז"ל (כתובות סא א) עונת הספנים אחת לששה חדשים. ויש לחוש מאחר שירדי הים באניות פרושים מנשותיהן שמא ע"י זה יבואו לידי זנות, ע"כ חתם שם יה שנית על שלשתן לומר שכולם **זרע ברך ו-הנה** וגדורים מעריות לשעבר ולהבא, יותר מכל אומה ולשון. (כ"י יקר) א"נ כיון שהביא לבן את לאה ושכב עימה יעקב שלא מדעתו בחושבו שהיא רחל, ואפשר לומר שמצד זה היה בראובן פסול, וכן בשמעון מצד שלא היתה אהבתו עמה כמו לרחל שנאמר בה (בראשית כ ט) **ויאהב גם את רחל מלאה**, וגם לאה אמרה (בראשית כט לג) **פי שמע ו-הנה פי שנואה אנכי**, לכן הוצרכו לעדות ששם ה' מעיד עליהם, שכמו שזבולון שהוא סוף בניה של לאה אין בו שום פסול, שהוא בן שיש וודאי שהיתה אהובה אחרי שילדה לו שיש בנים, כך ראובן ושמעון אין בהם פסול. (שפתי חן)

ק. רואים אנו שה' קיים את בקשתו של משה ודיבר אל יהושע רק באמירה, שבכל ספר יהושע כתוב **ויאמר ו-הנה אל יהושע** [י"א פעמים], ולא נאמר "וידבר ה' אל יהושע", רק בפעם אחת נאמר **וידבר ו-הנה אל יהושע** [יהושע כ א] שזה לשון קשה, ואחז"ל על זה שנאמר שם לשון עזה משום שהוא דבר תורה. והביאור בזה שכיון שזה נאמר בתורה, כבר משה רבינו המתיק את זה בזמנו לעם בלשון אמירה ורכה, ולכן לא הקפיד ה' לומר ליהושע "וידבר" בלשון קשה, אבל בדבר חדש היה מקפיד וציוה ליהושע בלשון ויאמר שהוא לשון רכה, בכדי שיקבל העם ממנו ולא יהיה לו לטורח להמתיק לעם מדיבור על אמירה. (קב ונקי)

פ. שלשה בנים היו לחצרון דכתיב (דברי הימים א ב ט) **ובני חצרון אשר נולד לו את ירחמאל ואת רם ואת פלוני**. הוא ירחמאל קדמוי אלא שנשא אשה גויה להתעטר בה דכתיב (דברי הימים א ב כו) **ותהי אשה אחרת לירחמאל ושמה עטרה היא אם אונם**. שהכניסה אנינה לתוך ביתו. (ירושלמי סנהדרין פ"ב ה"ג) פרש"י - לפי פשוטו ישראלית היתה. וביבמות ירושלמי כתב שלקח נכרית להתעטר בה יפה ושרית היתה **היא אם אונם**. (שמעתי) **אם** כמו **שקמתי אם בישאל** (שופטים ה ז) והיא היתה **אונם** שפל וחלש היה לשון אונן וכמו **לא אפלטני באני ממנו** (דברים כו יד) וכמו כמתאוננים (במדבר י"א) ויצא ממנו ששן שנתן בתו לירחע המצרי עבדו ומספר בגנותן כלומר לא היו ראויין למלכות ויצא ממנו ישמעאל בן נתניה בן אלישמע שהרג גדליה בן אחיקם (ירמיהו מ"א)

ש. **נביא אקים להם** מקרב אחיהם פמוף ונתתי דברי פמיו ודבר אליהם את פל אשר אצננו. (דברים יח יח) **זהו ירמיהו בגימטריא נביא אקים להם**. (289)
נביא מקרבך מאחיק פמני יקים להם? ו-הנה א-לקיך אליו תשמעון. (דברים יח טו) **נביא מקרבך מאחיק בגימטריא אך ירמיהו בן חלקיהו** (503 עם הכולל) משה רבינו אומר : ירמיהו צדיק כמוני ושבתו יעמדו כנגדו ויתנבא מ' שנה. (רוקח שופטים)
ירמיהו גמטריא אסיר (271) על שם שנאסר בבית הכלא דכתיב **וירמיהו הנביא היה כלוא בחדר המטרה אשר בית מלך יהודה**. (ירמיהו לב ב) (רבינו אפרים). ונקרא ירמיהו על שם החורבן והוסיפו י-ה בשמו לרמוז שאם יחזרו בתשובה יהי ה' בעזרם ולא יחרב הבית. (פני יוסף הפטרת פנחס)

שבעים פנים לתורה, לעיתים תהיה יותר מתשובה אחת
התשובות אינם להלכה למעשה, הערות והארות יתקבלו בברכה
לעילוי נשמת הרב חפץ בן אסתר זצ"ל
לקבלת העלון במייל ניתן לפנות לכתובת ramnadlan018@gmail.com